

NIEPOŻYTEK (45) *sb m*

W *pisowni łącznej* (40), w *rozłącznej* (5).

Oba e oraz o jasne.

sg N niepożytek (11). ◊ *G* niepożytku (4). ◊ *D* niepożytkowi (2), niepożytku (2) *SarnStat* (2:2). ◊ *A* niepożytek (1). ◊ *I* niepożytkiem (3). ◊ *pl N* niepożytki (6). ◊ *G* niepożytk(o)w (5). ◊ *D* niepożytkom (1). ◊ *A* niepożytki (7). ◊ *I* niepożytkami (1). ◊ *L* niepożytkach (2); -ach (1) *SarnStat*, -äch (1) *KuczbKat*.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) w.

1. *Szkoda, utrata, zło; incommodum Mącz, Modrz, JanStat, Cn; incommoditas Cn* (28) : Yáko tedy złe wychowane nyepożytkow wyele wlobye ma/ ták zás dobre/ wyele dobrego przynosi. *GliczKsiąż* E7; *BielKron* 197; *Przełstrogá*. S pokazáním niepożytkow z wzięcia Pána s poysrřodku liebie. *MycPrz* II A, I [A3]v; *ModrzBaz* 98; Iełcze y drugie niepozitki fa z onego Krola dla niezgodney Electijej nałzey *PaprUp* H; *OrzJan* 56; FRymárki wřzytki/ któreby były z řzkodá Rzeczypořpolitéy/ máią lie nážad cofnąć: boby tákowé Frymárki były z niepożytkiem Rzeczypořpolitéy. *SarnStat* 90; przez ktorá [wątpliwořć] áby niepożytek iáki nieprzyřzedł *SarnStat* 1000, 116, 424, 493, 840.

W połączeniach szeregowych (2): z których [złosci niektórych obywateli] w króleřtwie náłzym wiele pogorřenia/ wielkie nieprzeřpieceńřtwa/ y ciężkie niepożytki y řkazy Kořciołow y Kłařztorow przychodřily *SarnStat* 904 [idem] 901.

W przeciwstawieniu: »pożytek ... niepożytek« (4): Senat mieřcki wezwał k łobie vczone ludzi z zobu [!] řtron/ áby dowodzili co zápożytek mřzey ábo teř nie pożytek *BielKron* 205v; potrzebá tego było/ řeby [...] głowá náłzá/ w ktorey [...] rozum człowieczy chowác lie miał/ cienkimi á drobnymi kořthkami okrytá byłá: pátrzmřyz iáki wnet niepożythek/ zá tym pożytkiem przyřzedł: řadna rzecz ták zle obwárowána nie ieřt/ przeřiwko rázowi/ á vderzeniu/ iáko głowá. *GórnDworz* I; *MycPrz* II B[3]v; *SarnStat* 424.

Szeregi: »niepożytek a lichota« (1): *A* iř w tákowych grzechach y w niepożytkach á lichotach grzechowych/ nayduią řie teř terářnieyřze czáły náłze *KuczbKat* 325.

»řzkoda, (i) niepożytek« (6): iř grzeřlyć bárzo yeřt wyele á řzkodá y nyepożytek *GliczKsiąż* P4; *Mącz* 61c; coby było ku krzywdřie y vřřtku Rzeczypořpolitéy/ y řzkodřie y niepożytku [in ... *damnum atque incommodum JanStat* 137] kařdego człowieká *SarnStat* 50, 588, [630], 1125.

»nie tylko niepożytek, ale i utrata« (1): iř [...] nye tylko to yeřt nyepożytek/ w pyáci /w řřeci/ [...] lat ná náuki dáwác/ ále y wyeleka vřrátá/ thák temu ktory nákláda yáko y temu dzyecyęcyu ktore lie vczy. *GliczKsiąż* I6.

»złocř i niepożytek« (1): *Abowiem wřzyřtká złocř y wřzyřtek iuř niepożytek vřtanie: [...] ná ořtátek/ řam Pan Bog w duřzy y w ciele náłzym krolowác będrěie. KuczbKat* 390.

2. *Niedogodnořć, ucięřliwořć, trudnořć, utrudnienie* (8) : Mądreuć řię řwe podoba/ *O* innego vřřad niedba: *Bo widzi iř rzeczy wřzyřtki/ Kořda ma řwe niepożytki. BierEz* N4v; ále obaczywřzy to [Bog]/ ře iednemu řáme^{mv} ná řwiece niepożytekby był wielki mieřzkác y trwác/ przidał drugiego *GliczKsiąż* A2; *Na ten czás niepożytkom obłędliwym y wåtpliwořćiom [multis errorum et dubiorum incommodis JanStat* 750] mądrze zábiegamy/ gdy řpráwy zá czářow náłzych przypadáiąćé piřmem

y Pieczęćiami wieczné czynimy. *SarnStat* 922, *6; Doznałem nie pożytkow/ tey śmutney siwości/ Kompáruiąc z ochłodą/ wćielzney młodości. *PaxLiz* D4v.

Szeregi: »niepożytek a frasunek« (1): kto długo żywie więcey niepożytkow [!] á frafunkow pożywić *KwiatKsiąż* M4v.

»niepożytek i nędza« (1): Dla tego/ iuż nietrzebá vpominác ludu wierneho/ iáko bárzo niepożytkámi y nedzámí [!] bywa wciśnion/ y iáko też bárzo potrzebuie niebiełkiego rátkunku. *KuczbKat* 430.

»niepożytek i ucisk« (1): áby nietylko śkromnie/ ále też y z wefelim wżyftki niepożytki y wćifki znošili. *KuczbKat* 435.

3. Nieprzydatność, nieużyteczność; *inutilitas* *PolAnt*, *Calep*, *Vulg*, *Cn* (9) : naczynie ku walcze śprawowano [z *miedzi*]/ á tak Miedz była nadrośsza, á złoto j [!] śrebro dla niepožitku zamiatano *FalZioł* IV 52b; Bywa dofyć ludzi niepożytecznych/ przed się iednáć łam ich niepożytek śtráćić ich bytnośći nie może. Ieśli ná iednę rzecz łą nie poyżteczni [!]: przedsię do drugiéy łye przygodzą *BiałKat* 311, 311 [2 r.]; *MycPrz* I A4v; *Calep* 561a; *ZbylPrzyg* A3.

Szeregi: »mdłość i niepożytek« (1): Bo iednáć odłożenie bywa vprzedzáiącego przykazánia/ prze iego mdłość y niepożytek [*propter eius infirmitatem et inutilitatem*]. *BudNT Hebr* 7/18.

»śłabość, niepożytek« (1): Abowiemći śłáie się odrzucenie przesłżego zakonu: dla śłábośći niepożytku iego [*propter infirmitatem eius et inutilitatem*]. *WujNT Hebr* 7/18.

Synonimy: 1. szkoda, utrata.

Cf NIEPOŻYTECZNOŚĆ, POŻYTEK